

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Troški za prisego nastopljeno pred pravomočnostjo razsodbe se ne prištevajo troškom nastopanja prisege, katere mora nasprotna stranka povrniti.

V sodbi okrajnega sodišča C. pridržano glavno prisego nastopil je toženec, med tem ko je tožnik vložil proti tej sodbi apelacijo. Višje deželno sodišče je razveljavilo prvo razsodbo in odredilo dopolnitev razprave. Po sklenjeni razpravi je izšla v drugič razsodba, katera se ujema s prvo z malo izpremembo tožencu pridržane prisege. Toženec je tudi to prisego nastopil, jo položil in zahteval povračilo obeh nastopov prisege.

Prva instanca ni prisodila troškov prvega nastopa prisege.

Vsled toženčevega rekurza je višje deželno sodišče v Gradcu uvažuje, da se tudi troški prvega nastopa prisege morajo prištevati troškom polojenja prisege, posebno ker se je v obeh sodbah spoznalo na eno in isto prisego, in da je rekurent le vsled tožnikove proti prvi razsodbi vložene, konečno pa brezuspešne apelacije bil primoran, dvakrat nastopiti prisego, ugodilo toženčevemu rekurzu ter tožencu prisodilo tudi troške prvega nastopa prisege in troške rekurza.

Najvišje sodišče je pa z naredbo z dne 4. septembra 1894, št. 10484 vsled tožnikovega revizijskega rekurza razveljavilo odločbo višjega sodišča ter obnovilo odlok prvega sodnika in tožencu tudi naložilo povrnitev troškov revizijskega rekurza, to pa uvažuje, da se troški nastopanja prisege iz prve razsodbe, ki je bila od druge instance razveljavljena, ne morejo prištevati potrebnim troškom pravnega zagovarjanja, ker se je ta prisega nastopila prerano.

b) Zastavljanje omejenih in pogojnih pravic.

Pri vložku št. 17 kat. obč. L. vknjižena je lastninska pravica za A, a s pripomnjo, da sme sestra B potem, ko je dosegla svoja leta, zahtevati, da se odstopi njej brezplačno polovica omenjenega

zemljišča, toda le, če prevzame tudi polovico dolgov vknjiženih do 31. oktobra 1893. l.

Na podlagi zadolžnice prosil je upnik A-jev vknjižbe zastavne pravice v varnost posojila.

Tej prošnji ugodilo je deželno sodišče Ljubljansko z odlokom z dne 2. junija 1894, št. 5008, a le gledé polovice vložka št. 17. Gledé druge polovice se je pa zahtevanje zavrnilo, to pa uvažujé, da se je s preje omenjeno zaznambo omejila gledé ostale polovice lastninska pravica A-jeva, tako da ne more ž njo uže sedaj razpolagati, kakor hoče.

V rekuru vložnem proti temu odloku pravi prositelj, da sicer sme poslužiti se A-jeva sestra B po doseženi polnoletnosti navedenih svojih pravic, a če ne bi hotela tega storiti, odpadeta veljava in vpliv te zemljiškoknjižne zaznambe. Obremenjenje vložka pa se more pač onemu dovoliti, ki ima za to temeljite razloge in sicer zopet z omejitvijo, da polovica zemljišča ni prizadeta po tej vknjižbi, če bi B zahtevala, izvršujoča svoje pravice, polovico posestva.

Graško višje deželno sodišče ugodilo je temu rekuru z odločbo z dne 29. avgusta 1894, št. 8622 ter ukazalo, da se mora tudi na drugi polovici vložka št. 17 vknjižiti zastavno pravico (in to brez pristavka).

Razlogi.

Na vložku št. 17 vknjižena je lastninska pravica za A. Zaznamba, ki se nahaja pri tem vložku, je le razvezen pogoj, po katerem poneha sedanji lastnik biti lastnik polovice, če zahteva sestra B po doseženih letih drugo polovico (§-a 696. in 897. obč. drž. zak.). Pri tem se pa ne sme pozabiti, da je izvrševanje te pravice odvisno še od marsikaterih okolnostij. — Zastavljanja pogojnih in omejenih pravic pa ne ovira noben zakoniti razlog. Temveč reči se mora, da izhaja iz določeb §-ov 448. in 1065. obč. drž. zak., da je to povsem dovoljeno, seveda si ohrani pa tudi § 442. obč. drž. zak. svojo veljavo. — Z dovolitvijo zaprosene vknjižbe zastavne pravice pa se ne kalijo pravice sedaj še ml. B, ker mora prositelj razvideti iz zemljiške knjige, da je lastninska pravica dolžnika le omejena (§ 202. z. z.).

Izrecna zaznamba omejitve zastavne pravice gledé druge polovice je pa povsem odveč, ker je le-to glasom uprav navedene zakonite določbe ter vsled itak uže pri vključbi lastninske pravice zaznamovane omejitve samo ob sebi umevno.

Dr. S.

c) Pravica, da se sme iz vodnjaka zajemati voda, moti se uže, ako se vodnjak zasuje s snegom.

Z razsodbo z dne 30. junija 1893, šte. 1683 zavrnilo je okrajno sodišče v Radečah sledečo tožbeno zahtevo:

Toženka Neža R., posestnica na C., pripoznati mora, da pri-
stoji tožnici Ani Z. kot lastnici zemljišča vl. št. III kat. obč. Dvor
pravica služnosti, da sme zajemati vodo iz zidanega vodnjaka, ki
stoji na zemljišči toženke vl. št. 44 kat. obč. Dvor, da je motila to
pravico, ker je zasula ta vodnjak s snegom, da ni bilo več moči,
zajemati vode, vzdržavati se mora za naprej vsakega takega mo-
tenja itd.

Razlogi:

Po vsebini in zahtevku tožbe trdi Ana Z., da ima pravico, zaje-
mati iz vodnjaka, nahajajočega se na zemljišči Neže R. vl. št. 44 kat.
obč. Dvor, vode in da jo je le-ta v tej pravici premišljeno in navlašč
motila, ker je dala dne 9. januarija 1893. l. ta vodnjak tako zasuti,
da ni bilo več moči jemati vode iz vodnjaka. Ko bi bila tožnica
to svojo trditev tudi dokazala, bilo bi vsekako ugoditi tožbeni za-
htevi, ali ravno nasprotno je dokazano, in s tem edini, ali bistveni
ugovor toženke, namreč, da ni imela tožnica povoda k tožbi. To-
ženka namreč popolnoma prizna, da je Ana Z. kot lastnica zemljišča
vl. št. III kat. obč. Dvor in tam stoječe hiše št. 29 upravičena za-
jemati vode iz pravnega vodnjaka in sicer toliko, kolikor je po-
trebuje za hišo, ne tudi za živino. Tožnica je tekom pravde sicer
trdila, da ima pravico tudi za domačo živino vode zajemati iz tega
vodnjaka, če ne sme goniti živine na potok, ali to vprašanje je
brez pomena za današnjo pravdo, ker toži Ana Z. sploh zategadelj,
ker ji je bajé toženka vodnjak zaprla, in bi ono vprašanje le moglo
biti predmet posebni pravdi. Toženka pa je tudi priznala, da je res
veleda dne 9. januarija 1893. l. svojemu sinu sneg metati v pravdni
vodnjak; storila pa to ni v namenu tožnici kratiti pravico do vode,

ali ji celo zabraniti to pravico, temveč le zategadelj, ker je bilo takrat zaradi izvanredno hude zime pomanjkanje vode v vodnjaku in da bi se bil ta z vodo zopet napolnil, kadar bi skopnel nametani sneg. Ana Z. bi bila upravičena k tožbi le, ko bi bila Neža R. velela vodnjak s snegom nametati premišljeno in navlašč v namenu, ovirati jo v izvrševanju pravice, da sme ondi vode zajemati, nji to pravico kratiti, ali vsaj če bi bila tožnica imela po pravici povod misliti, da je to storila Neža R. v navedenem namenu. Po izvedencih Janezu R. in Janezu P. dokazano je, da je bila okoli 9. januarija 1893. l. najhujša zima — (notorično je, da je bila tako huda, kakor uže veliko let ne) — da je v Dvorski občini sploh bilo pomanjkanje vode v studencih in vodnjakih, in da je bila ta nevarnost tudi za pravní vodnjak, ki je »važen studenec«, t. j. tak, v kateri voda izpod površja zemlje doteka, na kateri ima mráz poseben vpliv. Potrdila sta tudi, da je v tem času komaj 5, oziroma 7 škafov vode doteklo tekom celega dne v pravní vodnjak. Izvedenca potrdila sta tudi, da se pomnožuje voda v takih vodnjakih, ako se napolnijo s snegom, ki v vodnjaku skopni, in ga zopet z vodo napolni, da se to splošno vrši v sosednem M. in Tr.-skem okraji, kjer ljudje po zimi sploh ne bi imeli v vodnjakih vode, ako ne bi tako ravnali, da pa tako ravnajo, če tudi samo posamezno, tudi v Dvorski občini, in sta potrdila za to občino slučaj v C. in G., vaseh, ki sta prav blizo stanovanja toženke. Če je torej toženka storila to, kar je bilo tudi za tožnico koristno in prav potrebno, gotovo ni dala povoda k tožbi. Nikakor se torej ne more izprevideti, da bi bila toženka dala vodnjak s snegom nametati, da bi tožnici zabranila izvrševanje pravice, storila pa to tudi ni v namenu, ji to pravico kratiti in jo ovirati v njenem izvrševanju. Sneg nametan v vodnjak, kjer je bila višja temperatura, se mora v kratkem času raztopiti; ako je tožnica silno potrebovala vode, je lahko sneg odstranila in prišla do vode. To je tudi storila in lastni njeni priči M. Z., sestra tožnice, in Jernej R. sta potrdili, da so dobili po preteku nekoliko trenotkov toliko vode, kolikor so je potrebovali. Da je to delo toženka povzročila, je res, ali kakor izhaja iz navedenih okolnostij, storila je to v skupno njiju korist in ne zlobno; to ne more biti oviranje pravice služnosti, sicer bi bilo oviranje te pravice tudi to, ako bi n. pr. napravila toženka v vročini na sedaj odprti vodnjak streho, da ostane voda bolj hladna, in bi morala tožnica vselej

takisto vzdigovati pokrivalo, kader bi hotela zajemati vode. Tožnica je pa sama prav dobro vedela, da toženka ni imela namena segati v njeno pravico. V tožbi namreč sama prizna, da ji je rekla toženka, ko se je ž njo menila še pred tožbo gledé navedenega dejanja: »Vi vode znosite, da meni kalna ostane, jaz uže kalno dobim, zato sem dala snega nametati, da se razstopi, da bo več vode«. In priča Marjeta Z., sestra tožnice, je navedla, da ji je odgovoril sin toženke na njeno vprašanje, zakaj nametuje sneg v vodnjak: »Zato, da bo več vode.« Ni dvomiti, da je to priča svoji sestri sporočila. Tožnica morala je vsaj toliko premisliti, da tudi toženka v tedanji hudi zimi silno potrebuje vode iz vodnjaka, in da ne more biti njen namen, vodnjak tako s snegom zasuti, da ne bode niti tožnica, niti ona mogla kaj vode iz pravnega vodnjaka zajemati. Končno se mora poudarjati, da ni tožnica, kar je sama molče priznala, nikdar prenehala zajemati vode iz tega vodnjaka v toliki meri, kakor sploh katerokrat do danes. Da je našla tožnica dne 18. januarija 1893. l. vodnjak zopet s snegom nametan — kakor pravi priča, le deloma — je mogoče; toženka je zanikala, da je ona tudi to povzročila. To dejanje pa je brez pomena, ker se tožnica glasom tožbe po njem ne čuti žaljene in v tožbi o tem dejanji sploh ni nič omenila, akoravno se je vršilo pred tožbo; sploh pa bi o tem dejanji veljalo to, kar se je uže preje navedlo. Ni torej res, da je toženka tožnici navlašč in premišljeno zabranila, jemati vode iz vodnjaka, in da to vsled ravnanja toženke ni bilo mogoče. Tožnica ni imela povoda k tožbi in odbilo se je torej zahtevanje tožbe kot neutemeljeno.

Proti tej razsodbi pritožila se je tožnica. Višje deželno sodišče v G. predrugáčilo je razsodbo prvega sodnika z razsodbo z dne 18. oktobra 1893, št. 7773 ter ugodilo tožbeni zahtevi iz sledećih

razlogov:

Toženka priznava, da ima tožnica pravico zajemati vode, priznava tudi, da je dala vodnjak s snegom napolniti. Po pričah je nedvomno dokazano, da je bil vodnjak dne 9. januarija 1893. l. s snegom tako zasut, da se niti poznalo ni, kje je vodnjak, in da se ni moglo drugače do vode, kakor da se je odstranil sneg. Rešitev pravde je torej odvisna samo od vprašanja, ali je vložena actio confessoria bila actio nata ali ne. Ta tožba je samo utemeljena,

ako kdo upravičencu oporeka izvršitev stvarne pravice, ali pa ga v izvrševanju moti, kajti obvezanec ne sme ničesar storiti, kar bi obtežilo izvrševanje služnosti. Dokaz po izvedencih ni imel nikakega pozitivnega uspeha; krajevne navade, kako se postopa gledé takih vodnjakov, tudi ne morejo odločevati v tej pravni stvari. Z ozirom na to mora se reči, da je toženka vsaj izvrševanje služnosti ovirala, ker je brez dovoljenja tožnice, ne da bi jo bila poprej obvestila, popolnoma zasula vodnjak. To mnenje je tem bolj utemeljeno, ako se pomisli, da bi se bil v vodnjak ravno v zimskem času, ko je dovolj snega, lahko polagoma nametaval sneg, tako, da bi se neprenehoma lahko zajemala voda iz vodnjaka. Iz pričevanja prič sledi, da se ne bi bila v kratkem času stopila velika množina v vodnjak nametane snega. Upravičeno se torej ne more dvomiti, da je toženka nameravala res nekaj storiti, kar bi naj izvrševanje služnosti vsaj za nekaj časa oviralo. Uvažujé vse to, se je razsodba prvega sodnika predrugačila in se tožbeni zahtevi ugodilo.

Vsled revizije, katero je toženka vložila, potrdilo je najvišje sodišče razsodbo druge instance z razsodbo z dne 19. decembra 1893, št. 14517 iz istih razlogov.

Dr. Hrašovec.

d) Pomen povrnitve v prejšnji stan v posestni pravdi.

Mej hišama D-jevih dedičev in Janeza M. v T. h. št. 95 in 94 nahajal se je faktično skupni zid, v katerega je napravil Janez M. na svoji strani 4 izboke.

Vsled tega so ga tožili sosedi radi motenja posesti in po končnem odloku okrajnega sodišča v T. z dne 31. decembra 1890, št. 2521 se je spoznalo: »da so tožniki D-jevi dediči v izključni posesti tistega dela mejnega zidu mej hišo tožnikov št. 95 in toženčevo hišo št. 94, ki meji na tožiteljsko hišo in tvorí v pritlični sobi se nahajajočo steno proti toženčevi hiši; da je toženec tožnike v tej posesti motil s tem, da je v svoji veži dal v imenovanem zidu izdolbsti izboke tako, da se je stena pritlične sobe tožiteljske hiše popolnoma predrla, deloma pa dobila razpoke; toženec je torej dolžan to pripoznati, in povrniti prejšnji stan v toliko, da se globina tretjega izboka od 27 cm skrajša na 24 cm in četrtega izboka

od 25 *cm* na 24 *cm*. Zahtevk, da se prejšnji stan po vsem povrne, se je pa zavrnil.

Leta 1893. vložili so svoječasní tožniki po varuhu proti Ivani M. kot vdovi in univerzalni pravni naslednici med tem zamrlega nekdanjega toženca sub praes. 7. aprila istega leta eksekucijsko prošnjo radi povrnitve v prejšnji stan, trdeči, da niti rajnik, niti njegova vdova, katera je bila prevzela temeljem prisojilne listine z dne 3. maja 1892, št. 689 vso zapuščino svojega moža, nista dala dosihmal globine napominanih dveh izbokov v smislu pravomočnega konečnega odloka skrčiti, in zahtevajoči, da se konstatuje dotični nepravilni položaj po izvedencih na lici mesta, zasliši eksekutinja in v smislu §-a 309. o. s. r. odredi, da se na stroške eksekutinje nji po konečnem odloku naložena naprava izvrši pod nadzorstvom avtorizovanega stavbenega mojstra.

Pri zaslišanji uprla se je eksekutinja prošnji prvič, češ, da ni bila podedovala od svojega soproga njegovega premoženja, marveč le prevzela zapuščino od otrók kot glavnih zakonitih dedičev v denarjih, odpovedavši se njej kot vdovi pristojecih dednih pravic, in češ, da torej ni bila univerzalna naslednica svojega moža, ampak le kupovalka zapuščine, katero je kupila temeljem inventara, v katerem mej dolgovi judikatna obligacija ni bila našteta, drugič, češ, da se je bila omenjena naprava uže davno izvršila.

Pri ogledu z izvedenci konstatovalo se je res, da sta se izboka do 24 *cm* globine zazidala, ampak da se to zazidanje ni vršilo tehnično pravilno. Iz tega izvajali so eksekventi z ozirom na mnenje izvedencev, da prejšnji stan vender ni povrnen, ker sta se izboka do propisane globine le z ometom zamazala, ne pa zazidala in ker torej po izreku izvedencev tehnično pravilno prejšnji stan, pri katerem je obstojal kompakten zid, ni povrnen.

Temu nasproti ugovarjala je eksekutinja, da za vprašanje povrnitve v prejšnji stan ne morejo biti in *possessorio summarissimo* merodajni pomisleki izvedencev, ker je tukaj jedino odločilno, ali se je povrnilo prejšnje posestno stanje.

V smislu konečnega odloka bilo je povrniti prejšnje posestno stanje v toliko, da se umakne eksekut iz sosedovega posestnega območja, v katerega je bil za 3 *cm* odnosno za 1 *cm* posegel, ker je ves zid debel 48 *cm*. Da se je eksekut res umaknil iz nasprotniškega posestnega

območja in da je torej prenehalo njegovo samostalno seganje v nasprotniško posest, konstatoval je ogled.

Kako se je pa tehnično izvršilo to umikanje, ne more biti predmet razpravljanja pri tej eksekuciji, niti ne morejo tehnične napake biti povodom eksekucije.

Na to zavrnilo je okrajno sodišče v T. z odlokom z dne 29. septembra 1893, št. 1608 eksekucijsko prošnjo: uvažujé, da se je konečni odlok z dne 31. decembra 1890, št. 2521 izdal le proti Janezu M., ne pa proti sedanji eksekutinji Ivani M., in da je Ivana M. le prevzela zapuščino Janeza M. od njegovih dedičev, ter je torej ni smatrati za univerzalno pravno naslednico zamrlega Janeza M., in uvažujé, da se sedanji položaj izbokov popolnoma zлага z odredbami konečnega odloka, ker sta se izboka uže skrčila do dovoljene globine.

Vsled rekurza izvršiteljev predrugačilo je višje sodišče v G. prvi odlok in ugodilo eksekucijski prošnji z odločbo z dne 29. decembra 1893, št. 12755 uvažujé, da se je tožencu Janezu M. pod eksekucijo s konečnim odlokom naložila povrnitev prejšnjega stanu gledé globine izbokov; uvažujé, da sta se izboka po izreku izvedencev le z ometom do propisane globine zamazala; uvažujé, da po mnenji izvedencev ta naprava ni istovredna prejšnjemu kamenitemu zidu, in da torej prejšnji stan po izvedeniškem izreku ni povrnen, kar eksekucijsko prošnjo opravičuje; uvažujé, da je sicer Janez M. prvotni toženec leta 1891. zamrl in da so se k njegovi zapuščini priglasili njegovi nedoletni otroci, da se je pa zapuščina Janeza M. vsled dedne poravnave njegovi vdovi s pravicami in bremenami proti odpravku v znesku 300 gld. za vsakega otroka in natura prepustila, in da je torej vdova po §-u 1278. obč. drž. zak. vstopila kakor v vse pravice tako tudi v vse dolžnosti zapustnikove; in uvažujé konečno, da je vdova torej tudi zavezana izpolniti zapustnikovo dolžnost iz konečnega odloka, seособno ker ta dolžnost ni zgolj osebna, katero bi le zapustnik izpolniti zamogel.

Vsled revizijskega rekurza v II. stopinji propadle eksekutinje, ki je v svoji pritožbi pobijala nazore višjega sodišča gledé pasivne legitimacije in naglašala uže pred prvim sodnikom obrazloženi pomen povrnitve prejšnjega stanu in possessorio kot povrnitev posest-

nega položaja, predrugačilo je najvišje sodišče odločbo višjega sodišča ter potrdilo odločbo I. stopnje z odločbo z dne 1. majnika 1894, št. 5283 uvažujé, da je z ozirom na propise 31. poglavja o. s. r. dovoliti eksekucijo temeljem sodiškega izreka le v obsegu dotične odločbe; uvažujé, da se je s končnim odlokom z dne 31. decembra 1890, št. 2521 tožencu Janezu M. naložilo povrniti prejšnji stan le v toliko, da se globina izbokov skrči na 24 cm; uvažujé, da je s tem le rečeno, da mora ostalo zidovje v debelosti 24 cm ostati v posestnem območji tožiteljskem; uvažujé, da po izreku izvedencev izboka faktično dovoljene globine 24 cm ne presegata; uvažujé, da končni odlok ni zavezal Janeza M. skrčiti globino izbokov do 24 cm na kak določen način ali pa odstraniti konstatovane razpoke, ker se je v končnem odloku tožbena zahteva gledé popolne povrnitve prejšnjega položaja izrecno zavrnila in končno uvažujé, da se pri tem položaji temeljem napominanega končnega odloka proti Janezu M. odnosno njegovi vdovi kakšna nadaljnja eksekucija gledé poprave mejnega zidu dovoliti ne more, da je marveč tožiteljem dovoljeno svojo morebitno nadaljnjo škodo iz motilnega dejanja Janeza M. ugotoviti rednim pravnim potom.

O sporni legitimaciji se najvišje sodišče ni izrazilo.

e) Odškodninsko pravico po §-u 1327 obč. drž. zak. ima vsakdor, katerega je bil usmrčeni dolžan vzdrževati. Stariši imajo to pravico le pod uveti §-a 154. obč. drž. zak.

Prvo sodišče je zavrnilo tožbeno zahtevo, naj se obsodi toženec Miha O., da ima plačati tožnikoma Janezu in Barbari P. odškodnine za njima odvzeto pripomoč in podporo, ki bi jo bila dobivala od svojega sina Jožefa P., katerega je toženec dne 21. maja 1893. l. ubil, letnih 50 gld. za dobo desetih let v znesku 500 gld.

Razlogi.

Po pravnomočni kazenski razsodbi c. kr. okrožnega sodišča Celjskega z dne 2. avgusta 1893, št. 11.969 je dokazano, da je toženec Miha O. dne 21. maja 1893. l. dvakrat ustrelil med fante, kateri so trgali njegov plot, ter je pri tem zadel Jožefa P., sina

tožnikovega, in ga usmrtil, da se je torej zakrivil dejanja, od katerega je uže po njegovih naravnih, vsakteremu lahko znanih nasledkih izpredvideti zamogel, da utegne napraviti nevarnost za življenje in telesno varnost ljudi. Zavaljo tega dejanja je bil Miha O. tudi spoznan za krivega pregreška po §-u 335. k. z. S tem je dognano, da se je Miha O. zakrivil dejanja vsled velike nemarnosti (culpa lata), zaradi katere je po §-ih 1295., 1327. in 1331. obč. drž. zak. tudi zasebnopravno odgovoren za škodo nastalo vsled njegovega dejanja in za izgubljeni dobiček. Tožnika sta dokazala po pričah in po izvedencih, da je bil Jožef P. posebno priden, tudi v sadjereji in vinoreji izveden delavec in da je bila njegova delavna moč, katera jima je odvzeta vsled njegove silovite smrti, pri njunem zemljišči najmanj 50 gld. na leto vredna ter zahtevata, opirajoč se na določilo §-a 1327. obč. drž. zak., od Mihe O. odškodnino za njima skozi dôbo desetih let odvzeti dobiček v vkupnem znesku 500 gld. Določilo §-a 1327. obč. drž. zak., da se morajo v slučajih, če iz poškodovanja nastopi smrt človeka, plačati ne samo vsi troški, ampak je treba tudi zapuščeni ženi in otrokom usmrčenega to povrniti, kar jim je vsled tega odšlo, je izjema nasproti pravilu §-a 1295. obč. drž. zak., po katerem je vsakdo upravičen, od poškodovalca tirjati povračilo škode, katero je njemu prizadjal. To izjemo treba torej natanko razlagati in ni je moči po analogiji raztezati na druge osebe kot na ženo in otroke usmrčenega. Stariši usmrčenega torej v slučajih §-a 1327. obč. drž. zak. niso upravičeni, zahtevati od poškodovalca povračilo tega, kar so vsled smrti svojega sina izgubili, če bi tudi bili siromašni ter bi jih bil po §-u 145. obč. drž. zak. sin vzdrževal, kar pa se v tem slučajih ni godilo, ker so imoviti in imajo precejšnje posestvo. Po občnih določitih §-ov 1295., 1323., 1324. in 1331. obč. drž. zak. pa se tožnikoma ne more odrehati pravice, zahtevati odškodnino, ker sta poškodovana na svoji imovini, in poškodovalec Miha O., kateremu se je dokazala velika nemarnost, je po navedenih zakonitih določitih dolžan, povrniti tožnikoma dobiček, kateri sta izgubila vsled njegovega dejanja, če se dokaže kavzalna zveza med izgubo dobička in dejanjem toženčevim. Dasiravno sta izvedenca cenila delo usmrčenega Jožefa P. na leto na 50 gld., se vender ne more trditi, da sta tožnika na leto 50 gld. izgubila, ker se ne sme prezreti, da sta morala preskrbovati svojega sina s potrebno obleko, mu dajala tudi manjše zneske i. t. d. in da so dotični troški vsaj

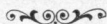
enaki če ne večji kot letna hlapčevska mezda. Za izgubljeni dobiček more se torej smatrati le znesek, za kateri presega vrednost Jožef P.-jevega dela delo navadnega hlapca, kateri dobiva na leto 30 do 40 gld. mezde, in to bi bilo po mnenji izvedencev na leto 10 do 20 gld., za deset let 100 do 200 gld. Pa tudi za to izgubo ne more biti toženec odgovoren, če se pomisli, da Jožef P. ni bil imovinski kos svojih starišev, da je zamogel vsak dan domačijo zapustiti ter iti, kamor mu drago, kakor je to storil njegov stareji brat, da je tudi mogoče, da bi ga vzela kaka bolezen.

Apelacijo tožnikov je višje deželno sodišče v Gradcu zavrnilo z razsodbo z dne 6. junija 1894, št. 5522 iz sledečih

razlogov.

Iz določil §-a 1327. obč. drž. zak. v zvezi z določbo §-a 1295. obč. drž. zak. in iz zgodovinskega razvoja prvoimenovanega določila je moči sklepati, da nimajo v slučajih usmrtitve odškodninske pravice le v §-u 1327 leg. cit. navedene osebe, ampak vsakdor, katerega je bil usmrčen dolžan vzdrževati, bodi si kot glava rodovine, bodi si iz drugih razlogov.

Po nekod imajo to pravico tudi stariši, seveda le pod uveti §-a 154. obč. drž. zak., katerih pa, kakor je uže prvi sodnik dokazal, tukaj ni. Če bi torej po izidu pravde tudi res bilo, da trpita tožnika po smrti svojega polnoletnega sina, ker morata sedaj pogrešati delo katero je opravljal, vsaj posredno škodo na svoji imovini, se ne moreta pognati za to škodo v smislu §-a 1293. obč. drž. zak., ker njima z ozirom na njune imovinske razmere sedaj ne bi pristojala nobena pravica do podpore od strani svojega umrlega sina.

Iz upravne prakse.

K razlagi zakona z dne 28. decembra 1887, št. 1. drž. zak. z l. 1888.

V Kropi na Gorenjskem goji se uže dolgo vrsto let žrebljarski obrt na način, spojen s posebnimi krajnimi navadami. S to industrijo pečata se namreč dve vrsti ljudi: 1. trgovci, ki kupujejo ¹⁾

¹⁾ Preje, dokler se je še kopala ruda v Kropi ter topila v sedaj zapalem plavži, ni bilo treba železa kupovati ter niso bili liferantje surovega materiala trgovci, pač pa rudarski družabniki.